

да забелѣжа, че до като се бавяхъ тамъ, избѣгвахме взаимно спѣщѣ си съ поименованните горѣ углашени лица.

Като се завърнахъ въ Букурещъ, обширно предадохъ на комитета, както резултата на мисията си, така и заключенията си върху начина на бѫдѫщите дѣйствия на комитета.

Слѣдъ нѣколко дни дойде и даскаль Кѫничо Кесариевъ въ Букурещъ, когото и представихъ на делегацията на Тайния Комитетъ. Впечатлѣниятъ му отъ това представление бѣха страшни. Когато излѣзохме той приблѣдиѣтъ ми каза: „Бе брате! оплаши ме много тая работа, втресе се ма, краката ми още треператъ“, и човѣка имаше право. Азъ, бѣхъ пропусналъ да го предопредѣмъ за начина по който ставаше това представление. А то ставаше така:

Тримата делегати обличаха върху дрехитѣ си една мантия отъ черно мерино, дълга отъ върха на главата до земята, съ ржкви и само двѣ дупки за очите и по една за носа и устата; стоятъ задъ масата прави като държатъ въ дѣсната рѣка по една кама. Тая тържественность се изискваше за да се не знайтъ кой сѫмъ членоветѣ на комитета, като чрезъ това се искаше да се внуши абсолютната тайнственность, представляюща грамадното число на участвующите, безъ да се познаватъ единъ други. Делегатите се обращаха къмъ представенния съ думитѣ: „Добрѣ дошелъ брате!“, слѣдъ което слагаха оржието на масата и сѣдаха, като поканваха и въведенния и въведителя да направятъ сѫщото и почваха разговора.

Около това врѣме бѣше, когато една вечеръ, ти като бѣше дошелъ отъ Плоещъ намѣри ме въ кафенето на Каракаша и ми говори за написаната отъ тебе брошура „България прѣдъ Европа“ съ желание да се прѣведе и напечата на французски язикъ, която взехъ и да разгледамъ и за първи пътъ тогава ти съобщихъ за сѫществуванието на нашия таенъ комитетъ, тѣй сѫщо и за внесенната ми идея, да се издаде тая брошура отъ неговото име, понеже тя напълно отговаря на цѣлта му. Така и стана, като влезе и ти въ числото на дѣятелните членове на тайния комитетъ.

Както знаешъ, съ прѣвода ѝ на французски се заехъ азъ, и послѣ прѣгледанѣ и поправенѣ моя прѣводъ отъ прѣдѣдателя на комитета, г-на Диамандиева, единоврѣменно се напечата български текстъ съ французски. По сѫщия начинъ стана по-сетиѣ и съ мемуара къмъ Султана. Идеята и начертанието на тоя мемоаръ бѣха дадени отъ тебе, а пълното му съставление и удобрѣніе стана съ съучастието на всичките комитетски членове, и прѣвода му на французски язикъ се прѣгледа и поправи отъ францизина M-r Marsiliak, редактора на Букурешкия в. „Voix de la Rumanie“.

Тогава работитѣ на комитета ни взеха такъвъ обратъ и размѣръ, щото съ тѣхъ се заинтересува цѣлия образованъ свѣтъ, Меморѣтъ испратенъ на всичките кабинети и дипломатически лица, не-исключая и тия на Босфора, и на всичките мѣродавни вѣстници въ Европа, повечето отъ който го обнародваха, единъ съ коментарии и други безъ коментарии, произведе голѣма сенсация и накара всички